

Napi jelentés Goldschmidt Terézia Szerecsen utca 41. szám alatt lakó bordélytulajdonos feljelentéséről

1878. február 3-án, este fél 10-kor

Goldschmidt Terézia bordélytulajdonosnő [...] magával hozván Besnyi Sándor vándorszínészt, panasolja, hogy Hajda Lidia 18 éves egy hét óta nálla tartózkodó kéjné tőle ma esti ½ 9 orakor megszökött, – és a lány elszöktetésével Besnyi Sándort gyanúsítja, – ki beösméri ugyan, hogy a leányt fehér m. Soponya községből ő hozta Budapestre és helyezte el fenti bordélyházba – a leány elszöktetéséről azonban mit sem akar tudni. – Besnyi Sándor miután foglalkozási igazolvány és rendes lakás nélküli, – ki úgy látzik nőknél eladásával foglalkozik, – megszökött. Hajda Lidiát is 5 frtért adván el panaszttevő nőnek – letartóztatott.

(BFL, VI.1b.2d.6165/1878.3)

Leánykereskedés

KÓBOR TAMÁS¹⁷

Az emberbarátok – jóhiszemű képmutatók – mostanában Európa-szerte nagyon meg vannak magukkal elégedve: megindították a mozgalmat a leánykereskedők ellen, akiket a lelketlen jelző nélkül sohasem emlegetnek. Minálunk is történik valami – nemrégiben kongresszust tartottak a leánykereskedelem kérdésében, most pedig a belügyminisztérium hivatalos köriratban interjúolja meg a közigazgatás embereit, hogy mit tapasztaltak, és

¹⁷ Azaz Bermann Adolf, újságíró, író (1876–1942), Kiss József költő, szerkesztő sógora. Irodalmi pályafutását is Kiss József irodalmi lapjában, *A Hétköz*ben kezdte. Dolgozott a *Magyar Hírlap*nál, a *Pesti Naplónál*, a *Pesti Hírlap* állandó tárcaírója, a *Magyar Újság* munkatársa. Krúdy Gyula „Budapest regényírója”-nak nevezte. Több regényének témája a fővárosban otthon találó zsidó polgárság asszimilációjának problémáit érinti.

mit gondolnak ebben a dologban. Szerencsétlen leányok megmentéséről, lelketlen kufárok üldözéséről lévén szó, természetes szimpátia kél e mozgalom javára. Csakhogy ez a szimpátia amennyire jogos, annyira elhomályosítja az objektív ítéletet, s ne tekintsenek engem ellenzéknek, amikor ezt az ügyet szimpátia nélkül akarom tárgyalni.

Természeténél fogva a mozgalom nem törekszik valami radikális eredményre. A leánykereskedelem ellen fordul, azaz, a magyar leányoknak a határon túl való elveszejtése ellen. Végső ideájuk az, hogy egyetlen nőt se lehessen a határon átvinni, aki külföldön erkölcstelen életre volna szánva. Nagyon szép cél: a ledérség maradjon itthon – nagyon üdvös eredmény, de a külföldnek üdvösebb, mint minékünk.

Sajátságos jelenség, hogy a mozgalmak, bármely kérdéstről legyen is szó, mindig ki tudják kerülni a bajnak igazi mivoltát, s mindig csak melléje dolgoznak. Nyomorról van szó? Nem arról tesznek, hogy ne legyen nyomor, hanem, hogy minél több nyomorgó legyen, akivel jót tesznek. Kivándorlásról tanakodnak? A probléma nem az: milyen viszonyok termelése mellett nem gondolnak az emberek a kivándorlásra, hanem az: mit kell tenni, hogy aki ki akar vándorolni, ne tehesse meg.

Csak természetes, hogy a legutóbbi kongresszus filantrópjai, jogászai és közigazgatási kapacitásai nem a leánykérdésről, hanem a leánykereskedésről tárgyaltak. Pedig ez az igen csúnya mesterség, melyet okvetlenül üldözni kell, csak igen kicsi és alárendelt szimptomája az igazi bajnak. S itt aztán a mozgalomnak teljes meddősége előtt állunk. Amíg maga a baj megmarad, a szimptoma ellen hiába küzdenek, s ha sikerülne elérni a leánykereskedelem teljes leverését, ezzel egyetlen szerencsétlen leányt sem mentenek meg a szerencsétlenségétől.

Mert az csak műkedvelő avatatlanság, amikor a lélekkufárokat mindáltalánosan csalóknak mondják, az áruját pedig becsületére tartó, félrevezetett és azután erőszakosan megrontott áldozatoknak. Ha csak azokkal kereskednének a lélekkufárok, akiknek nincs sejtelmük rendeltetésükről, nem volna érdemes az üzletet folytatni. A forgalmat éppen a tudók és a vállalkozók teszik jövedelmezővé. Akik rászánták magukat az erkölcstelenségre és tudva állanak be áruknak, ahogy a kivándorlók legnagyobb része is nem félrevezetett verbuváltak, hanem a szegénység nyomása alatt kivándorolni akarókból áll.

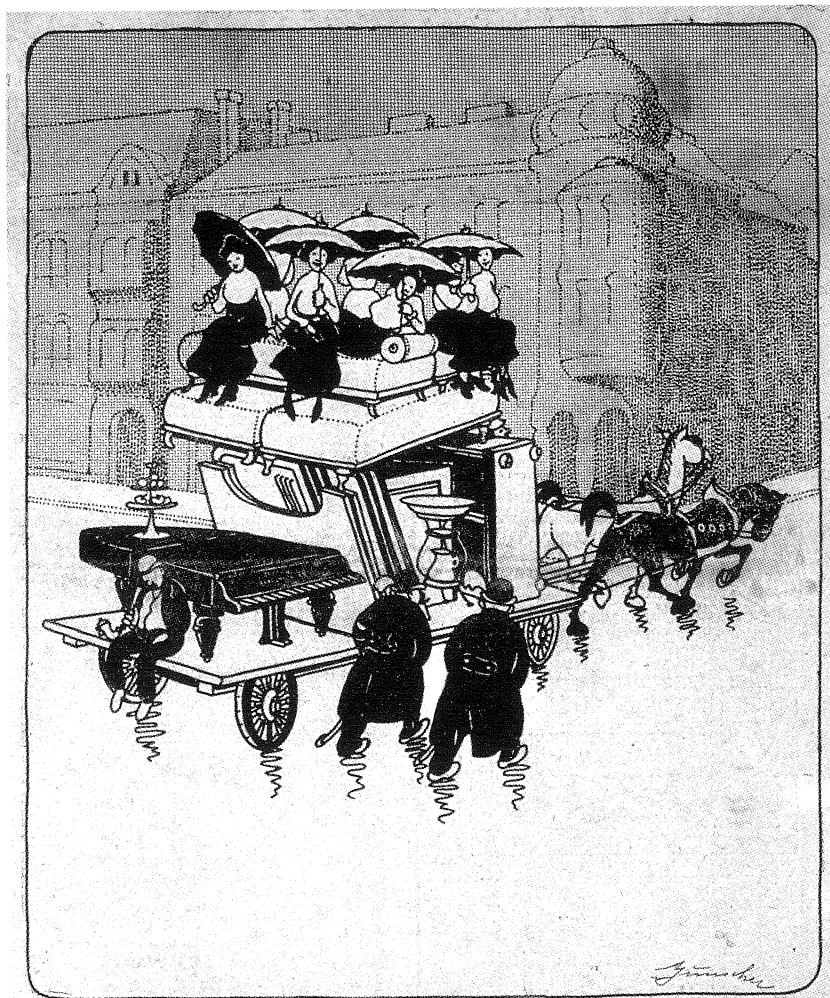
Mármost mi lesz, ha a határszéli zsandár föltartóztatja a külföldre tartó gyanús fiatal nőket? „Vissza a becsülethez!” – kiáltják a filantrópok, pedig a valóság: vissza a honi pocsolyába! Mit gondolnak? Segítve van azokon a szegény leányokon, ha nem mehetnek ki az országból? Hiszen nem is akarnának kimenni, ha itthon maradhatnának. Még az a gyanútlan teremtés is,

akit bonne-nak szerződtettek ki a leánykereskedők, ugyan mit csinál majd itthon? Lesz belőle itthon bonne? Dehogy. Valamivel későbben, valamivel kikoplaltabban kerül a romlásba, mert – ezzel tisztában kell lennünk – a leánybecsület a határon belül is megtalálja a maga külföldjét.

Szomorú kérdés, nem egészen illő róla az igazi szótárkészlettel beszélni, és nem is hasznos. Mégis különös, hogy a mi szociológusaink szerint csak azt látjuk, ami már kifut a pohárból. Azt hiszem, mégiscsak fontosabb maga az erkölcsi kérdés, mint annak egyik igen szomorú, de meglehetősen mellékes hajtása. Nevezetesebb, mi lesz azokkal, akik ott vannak, mint azokkal, akik kivándorolnak. A kivándorlás kérdése a leánykereskedelemmel is ugyanaz, mint egyéb kereskedelemnél. A túlprodukciónak eredménye ez, valószínűleg gazdasági export. Ezért, ha segíteni akarnak ez exporton, nem a határon kell ezt kezdeni, hanem a határon belül. Ott pedig nemigen nyúlnak hozzá, mert ott a leánykereskedelem kérdéséből már a nő kérdése lesz, a nőkérdés pedig egyszerűen férfikérdés.

A férfi pedig nagyon, de nagyon ellene volna az áhított ideálnak, a női becsület abszolút hozzáférhetetlenségének. Minden törvényes intézkedés, minden társadalmi felfogás arra törekszik, hogy a női erény ne jusson túltengésbe. A feleségem legyen tiszta és hű, de a más felesége már ne legyen az. A leányom legyen ártatlan, de a leányok ne legyenek ártatlanok. Színház után az utcasarkon ne botránkoztassák meg a tisztességes hölgyeket, de legyenek utcasarkok és botránkoztatók azok számára, akik már jó éjszakát kívántak a tisztességes hölgyeknek. A szegény leány menjen dolgozni és a keze munkája után tartsa fenn magát, de a munkaadója irányában legyen hálás és engedelmes, és ne kímélje az erényét, melyet a munkájával óv meg attól, hogy vásárra vigye. Ez a határokon őrködő tisztesség meglehetősen aluszékony a határokon belül. Idebent a nő teljes elhatározóképessége birtokában ismertetik el; ha valami baja akad egy férfi miatt, hát az ő baja, miért ment vele. A határon azonban megszűnik a szabad elhatározóképessége, ott a lelketlen kufár áldozatává válik, és mindenáron ki kell szabadítani a körmei közül, a belföldi aranyifjúság és ezüst-aggastyán-kor körmei számára.

Ha már nem tudják nyilvántartani, hány ilyen szomorú egzisztencia romlik külföldön, olvassák meg őket, akik idehaza romlanak. Bizony Isten, sokkal többen. És sokkal többen vannak idehaza a félrevezetettek, a kizsákmányoltak, az akaraton kívül lealacsonyítottak. A nők, akik dolgozni akarnak, s hogy dologhoz juthatnak, le kell mondaniuk a tisztességükről. A leányok, akikre regényes formákban, orvul vadásznak, a megsalt asszonyok, akikbe az első ballépés után beoltják a hitet: most már úgyis mind egy, a cselédlányok meg a színésznők, a nevelőnők és a gépírókisasszonyok – sok, nagyon sok közöttük az érintetlen becsületű, de egy sincs közöttük,

Hurcolkodik
a Leánykereskedelmi Akadémia

— Jesszasz lányok, ott felejtették a tü-
rülközőket!

„Hurcolkodik a Leánykereskedelmi Akadémia”
Fidibusz, 1910. augusztus 26. 35. sz.

akinek az érintetlensége nem ostromok, kísértések és zsarolások közepete tartaná magát.

A nőt munkára csábítják, nem, mivel a munka megóvná őket, hanem mivel a munka kiszolgáltatja őket. A DOLGOZÓ FÉRFI FÜGGETLEN, A DOLGOZÓ NŐ RABSZOLGA. Idetekintsenek a leánykereskedők ellenségei, mert itt készül az áru a lélekkufárok számára. Itt bámul az elkeseredett, de nagyon is igaz okoskodás: hát akkor minek dolgozzunk és járjunk rongyosan? Nem okosabb akkor nem is dolgozni és selyembe öltözködni? – A dolgozó nőknek teremtsenek védelmet és függetlenséget, és a nő tisztességét keressék a férfiakon. Vagy pedig hagyják békén azt az egész förtelmes kérdést, és ne akadályozzák meg a szerencsétleneket abban, hogy ott pusztuljanak el, ahol nekik tetszik.

(*A Hét*, 1902. június 29. 414–415.)

A prostitúció kérdése Budapesten. Újabb szózat a főváros férfi- és nőlakosaihoz

---

WEISZ DÁNIEL¹⁸

[...] Ha én, az egyszerű polgár, egy a „prostitúció kérdéséről” szóló röpirattal lépek a nyilvánosság elé, azt nem azért teszem, mintha valami radikális óvszer feltalálásnak érdemét igényelném. A prostitúció kérdése a világ minden nemzetének legnagyobb gondolkozóit és intézőit évek óta foglalkoztatja anélkül, hogy a kérdést közmegnyugtatásra tudták volna megoldani. Az én fellépésem azért történik, mert a prostitúció Budapesten óriási mérveket ölt, s fővárosunkban a fiatalságot teljes demoralisációval és a magyar lakosságot valódi megtizedeléssel fenyegeti.

[...]

¹⁸ A röpirat teljes szövege megjelent a *Replika* 1996. 21/22. számában (49–62.). Weisz egyébként már 1877-ben interpellációt intézett a főpolgármesterhez a fővárosi prostitúció ügyében.